

DET NASJONALE STATSADVOKATEMBETET

FOR BEKJEMPELSE AV ORGANISERT OG ANNEN ALVORLIG KRIMINALITET

Utenriksdepartementet
Rettsavdelingen
Postboks 8114 Dep
0032 Oslo

Deres referanse
08/06597

Vår referanse
Nast 97/08-2

Dato
23. september 2008

Høring – om lov om gjennomføring av Konvensjonen om klaseammunisjon

Det vises til høringsbrevet av 10. september 2008 fra Utenriksdepartementet.

Kommentarene til Det nasjonale statsadvokatembetet knytter seg til forslaget om lovens virkeområde og begrensninger i adgangen til strafforfølgning punkt 4.5.

Det nasjonale statsadvokatembetet går imot forslaget om å fravike kravet til dobbelt straffbarhet for overtredelser begått i utlandet. Det vil si embetet går i mot forslaget om å innføre straffeloven § 12 nr. 3 i.

Dette er særlig begrunnet i de problemer som oppstår ved norsk personells deltakelse i felles NATO- eller FN-operasjoner hvor landet det opereres i ikke er bundet av konvensjonen. Det vil i en slik situasjon med stor sannsynlighet være koalisjonspartnere som har klaseammunisjon i hvert fall på et så tidlig stadium i forbudet som vi vil være de nærmeste år.

Det nasjonale statsadvokatembetet kan ikke se at det i høringsbrevet er fremmet så tungtveiende hensyn at det er riktig å fravike et grunnleggende prinsipp som regelen om dobbelt straffbarhet.

Embetet kan ikke se at det ut i fra strafferettslige hensyn er ønskelig å skape et juridisk grunnlag for "krigsforbrytersaker" knyttet til grensedragninger rundt forbudet mot klaseammunisjon og felles militære operasjoner.

Det vises spesielt til problematikken rundt luft og/eller artilleristøtte. Typisk scenario vil være at norsk militært personell anmoder om luft eller artilleristøtte i en trengt stridssituasjon hvor tidsmomentet er helt avgjørende.

For anmodende offiser å gå inn i diskusjoner om dette er ulovlig klaseammunisjon eller ikke og eventuelt hvilke alternativer som foreligger er lite heldig. Hvordan bedømmes det hvis en har alternativer til klaseammunisjon, men det tar lengre tid, med derav følgende økt sannsynlighet for alvorlige norske militære tap?

Har den norske offiseren da anmodet om bruk av klaseammunisjon? Har han eksklusiv kontroll?

Det vises til at definisjonen på klaseammunisjon på ingen måte er enkel jf konvensjonens artikkel 2 nr. 2 mv.

Det vises også til at reglene i artikkel 21 nr. 4, c og d kan åpne for vanskelige grensedragninger jf også høringsbrevet side 6-8. Embetet er ikke enig i kommentarene i høringsbrevet til dette på side 12 hvor ansvarsbegrensningene etter artikkel 21 blir omtalt som klare.

Problemene med grensedragningene vil juridisk sett alltid være der, men frafall av kravet om dobbel straffbarhet vil i sterk grad øke sannsynligheten for straffesaker med slike problemstillinger. Har en krav om dobbelt straffbarhet vil de problematiske samvirke situasjonene være sterkt redusert.

Disse sakene (begått i utlandet og ikke straffbart der det skjer) vil ofte være vanskelige rent strafferettslig sett i utgangspunktet jf for eksempel grensedragningen rundt artikkel 21 nr 4. De vil videre nesten pr definisjon være omdiskuterte og det vil kunne ligge stor grad av skjønn i vurderingen av om straffesak skal reises jf bl.a. påtalemyndighetens opportunitetsprinsipp. Saker som dette vil lett bli politiske, hvor forskjellige personer/organisasjoner presser på. På den andre siden vil ligge rettssikkerheten til bl.a. norsk militært personell.

Det er uheldig med en slik skjønnsmessig situasjon i strafferetten. Et krav om dobbel straffbarhet vil sannsynligvis i betydelig grad minske antallet potensielle situasjoner og fjerne mye av det skjønnsmessig problematiske hvor bl.a. politiske hensyn vil kunne gjøre seg gjeldende.

Det vil dermed skape økt forutsigbarhet for militært personell.

Rettssikkerhetsmessige hensyn taler med styrke for at hovedregelen om dobbelt straffbarhet ikke blir fraveket.

Embetet kan heller ikke se at formålet med konvensjonen, å totalforby klaseammunisjon, blir skadelidende av at prinsippet om dobbelt straffbarhet opprettholdes.

Det er videre et poeng at adgangen til å straffe etter straffeloven av 2005 vil være snevrere enn etter dette lovforslaget. I forarbeidene til 2005 loven uttales det også at det utenom tilfeller av dobbel straffbarhet må utvises varsomhet med å straffeforfølge handlinger begått i utlandet jf høringsbrevet side 12 nest siste avsnitt.

Når det gjelder økonomiske og administrative konsekvenser av en fravikelse av prinsippet om dobbel straffbarhet vil en kort bemerke at selv om sakstallet blir lite vil de sakene som eventuelt reises kunne være meget ressurskrevende og kompliserte.

Med hilsen

Jan F. Glent
Statsadvokat

Kopi; Riksadvokaten